

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΕΜΠΛΕΚΟΝΤΑΙ
ΣΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

1. Υπουργείο Ανάπτυξης.

Οι αρμοδιότητες "ελέγχου ποιότητας προϊόντων" στην αγορά είναι συγκεντρωμένες στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου.

1.1 Γενική Γραμματεία Εμπορίου.

1.1.1. Αρμοδιότητες.

Οι βασικές αρμοδιότητες της Κεντρικής Υπηρεσίας έχουν κατά κύριο λόγο επιτελικό χαρακτήρα και είναι οι εξής:

- α) Ενημέρωση των περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου για την ισχύουσα νομοθεσία,
- β) τήρηση στατιστικών στοιχείων για τους ελέγχους που διενεργούνται από τις νομαρχιακές υπηρεσίες εμπορίου,
- γ) έκδοση αγορανομικών διατάξεων,
- δ) έκδοση γενικών κατευθυντηρίων οδηγιών προς τις νομαρχιακές υπηρεσίες εμπορίου όσον αφορά τους ελέγχους,
- ε) επιβολή διοικητικών προστίμων σε περιπτώσεις νοθευμένων ή επικινδύνων τροφίμων και μη ασφαλών προϊόντων.

Βασική αρμοδιότητα των Νομαρχιακών Υπηρεσιών είναι η διενέργεια ελέγχων. Οι διενεργούμενοι έλεγχοι είναι μακροσκοπικοί ή δειγματοληπτικοί. Στη δεύτερη περίπτωση τα δείγματα στέλνονται για εξέταση στα κατά τόπους παραρτήματα του Γενικού Χημείου του Κράτους με στόχο να διαπιστωθεί αν τηρούνται οι ισχύουσες υποχρεωτικές προδιαγραφές ως προς τη σύσταση, τις ενδείξεις και τα αναγραφόμενα σ' αυτές, καθώς και την διακίνηση των προϊόντων.

Οι αρμοδιότητες ελέγχου των υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας καλύπτουν όλα τα προϊόντα πλην των νωπών οπωροκηπευτικών και κρεάτων, με προεξάρχοντα ρόλο ως προς τα τρόφιμα και καύσιμα, στην επισήμανση και την χημική σύσταση. Δεν καλύπτεται η μικροβιολογική εξέταση..

1.1.2. Υπηρεσίες:

Στην Κεντρική Υπηρεσία λειτουργεί Διεύθυνση Τεχνολογικού ελέγχου η οποία αποτελείται από πέντε τμήματα από τα οποία τα δύο έχουν σχέση με τον έλεγχο των τροφίμων και δύο με χημικές αναλύσεις σε ερευνητικό επίπεδο

Σε περιφερειακό επίπεδο λειτουργούν 54 Νομαρχιακές Υπηρεσίες Εμπορίου

1.1.3. Στελέχωση.

Στην Κεντρική Υπηρεσία υπηρετούν 7 χημικοί ή επιστήμονες οικονομικών σπουδών.

Στις Νομαρχιακές Υπηρεσίες υπηρετούν 18 Χημικοί και 143 διοικητικοί. Οι διοικητικοί όμως υπάλληλοι ασχολούνται κατά κύριο λόγο με θέματα άλλα από τον έλεγχο.

2. Υπουργείο Γεωργίας

Το Υπουργείο Γεωργίας είναι αρμόδιο για την άσκηση ελέγχων στα προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης.

2.1. Προϊόντα Φυτικής προέλευσης:

2.1.1 Αρμοδιότητες:

Οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών του υπουργείου στον τομέα της Φυτικής Παραγωγής είναι:

α) Τεχνολογική εποπτεία και έλεγχοι των βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων επεξεργασίας και τυποποίησης νωπών και μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων φυτικής προέλευσης.

β) Φυτοϋγειονομικοί και ποιοτικοί έλεγχοι σε όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας από την παραγωγή της νωπής πρώτης ύλης μέχρι το τελικό προϊόν, νωπό ή μεταποιημένο, που απευθύνεται στον τελικό καταναλωτή (νωπά φρούτα και λαχανικά, οίνος, κονσερβοποιημένα οπωρικά, κατεψυγμένα κλπ) καθώς και στα εισαγόμενα φυτικά προϊόντα.

γ) εποπτεία πιστοποίησης βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων, ονομασίας προέλευσης και γεωγραφικών ενδείξεων, ιδιοτυπίας τροφίμων κλπ.

δ) Ποιοτικοί έλεγχοι νωπών και μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων που τυγχάνουν ενίσχυσης στο στάδιο της παραγωγής.

Σε Νομαρχιακό Επίπεδο οι αρμοδιότητες κάθε Διεύθυνσης Γεωργίας αφορούν τον έλεγχο και την εποπτεία των Γεωργικών Βιομηχανικών και Βιοτεχνικών επιχειρήσεων σχετικά με:

α) την ποιότητα και καταλληλότητα των προς διαλογή, επεξεργασία και συντήρηση πρώτων υλών και έτοιμων προϊόντων,

β) την τεχνολογική επάρκεια του μηχανολογικού και βοηθητικού εξοπλισμού των μονάδων επεξεργασίας και μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων και των χρησιμοποιούμενων μεθόδων επεξεργασίας,

γ) την εφαρμογή των κανόνων ποιότητας, τυποποίησης, συσκευασίας και ποιοτικού ελέγχου βάσει δειγματοληψίας σύμφωνα με την νομοθεσία.

2.1.2 Ελεγχοι:

Οι φυτοϋγειονομικοί και ποιοτικοί έλεγχοι των φυτικών προϊόντων ασκούνται σύμφωνα με εξειδικευμένες ποιοτικές και τεχνολογικές προδιαγραφές που εκδίδονται και εφαρμόζονται από το Υπουργείο Γεωργίας, την Ευρωπαϊκή Ένωση, και άλλους διεθνείς οργανισμούς. Οι εθνικές προδιαγραφές εναρμονίζονται με την κοινοτική νομοθεσία και ισχύουν σε διεθνές επίπεδο.

Εμπειρογνώμονες του Υπουργείου Γεωργίας συμμετέχουν στα διεθνή όργανα που ασχολούνται με την τυποποίηση και τον ποιοτικό έλεγχο των γεωργικών

προϊόντων φυτικής προέλευσης (νωπών και μεταποιημένων) καθώς και με τις φυτοϋγειονομικές διατάξεις

Οι αναλύσεις των εξεταζόμενων προϊόντων είναι μικροβιολογικές, βιολογικές, χημικές, ιστολογικές, φυσικοχημικές, τοξικολογικές καθώς και εξετάσεις υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων στα προϊόντα, και διενεργούνται στα οκτώ Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου (τα οποία εδρεύουν στον Πειραιά, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ηράκλειο, Βόλο, Ναύπλιο, Καβάλα και Ιωάννινα) και έχουν ορισθεί σαν εθνικά και κοινοτικά εργαστήρια ελέγχων και είναι κατάλληλα εξοπλισμένα και συνεπικουρούνται σε περίπτωση ανάγκης από τα δύο Ινστιτούτα του Υπουργείου Γεωργίας.

2.1.3 Υπηρεσίες:

Η Γενική Διεύθυνση Φυτικής Παραγωγής απαρτίζεται από:

- α) την Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής
- β) την Διεύθυνση Μεταποίησης Τυποποίησης και Ποιοτικού ελέγχου Γεωργικών Προϊόντων Φυτικής Προέλευσης.

Επίσης στο Υπουργείο Γεωργίας υπάγονται και είναι αρμόδια για ελέγχους προϊόντων φυτικής προέλευσης:

- α) τα Οκτώ Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου,
- β) το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Γεωργικών Προϊόντων,
- γ) το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο.

Σε κεντρικό επίπεδο η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής ασκεί την εποπτεία και τον συντονισμό των φυτοϋγειονομικών ελέγχων ενώ η Διεύθυνση Μεταποίησης Τυποποίησης και Ποιοτικού ελέγχου Γεωργικών Προϊόντων Φυτικής Προέλευσης ασκεί τους ποιοτικούς ελέγχους.

Σε περιφερειακό επίπεδο η εποπτεία και ο συντονισμός των φυτοϋγειονομικών και των ποιοτικών ελέγχων ασκείται από τα Οκτώ Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου.

Η εποπτεία ασκείται από γεωπόνους επόπτες φυτοϋγειονομικού και ποιοτικού ελέγχου νωπών και μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων.

Τις πιά πάνω υπηρεσίες επίκουρούν σε περίπτωση ανάγκης το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Γεωργικών Προϊόντων καθώς και το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο.

Ελεγχοι φυτουγειονομικού και ποιοτικού ελέγχου γίνονται και σε Νομαρχιακό επίπεδο, σε κάθε Διεύθυνση Γεωργίας.

2.1.4. Στελέχωση

Οι ασχολούμενοι σε ετήσια βάση φυτουγειονομικοί και ποιοτικοί ελεγκτές υπερβαίνουν τους 300.

2.2. Προϊόντα Ζωϊκής Προέλευσης

2.2.1. Αρμοδιότητες:

Αρμοδιότητα των παραπάνω υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας είναι ο Υγειονομικός ποιοτικός έλεγχος των τροφίμων ζωικής προέλευσης από τους χώρους εκμετάλλευσης διατροφής και διαβίωσης των παραγωγικών ζώων των κλάδων κτηνοτροφίας, πτηνοτροφίας, αλειάς, ιχθυοκαλλιέργειών, μελισσοκομίας, θηραματοπονίας, μέχρι τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας, μεταποίησης, συντήρησης, εμπορίας και διάθεσης στον καταναλωτή.

Οσο αφορά τον αριθμό των πιο πάνω εγκαταστάσεων που αποτελούν αντικείμενο ελέγχου, ενδεικτικά είναι τα εξής: Ο συνολικός αριθμός των σφαγείων της χώρας ανέρχεται σε 505, των εργαστηρίων τεμαχισμού και επεξεργασίας νωπών κρεάτων σε 175, των πτηνοσφαγείων σε 62, των ψυκτικών χώρων σε 34. Επίσης υπάρχουν 578 τυροκομεία, 764 σταθμοί συλλογής γάλακτος, 223 εργαστήρια παραγωγής γιαούρτης και παγωτού, 8 εργοστάσια παρασκευής παστεριωμένου γάλακτος και 6 συσκευαστήρια τυριών

2.2.2. Ελεγχοι:

Οι έλεγχοι που διενεργούνται από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας για τα προϊόντα ζωϊκής προέλευσης είναι μακροσκοπικοί φυσικοί έλεγχοι και εργαστηριακοί για τον έλεγχο της παρουσίας παθογόνων μικροβίων, τοξινών, καταλοίπων φαρμάκων, αναβολικών, ορμονών, βαρέων μετάλλων, ραδιενεργών καταλοίπων, βιοτοξινών κλπ.

Οι έλεγχοι κάθε τροφίμου ζωικής προέλευσης που εισάγεται απο τρίτες χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς επίσης των ζώντων ζώων και των μη

εδωδίων προϊόντων ζωικής προέλευσης πραγματοποιείται στους 12 συνοριακούς σταθμούς υγειονομικού κτηνιατρικού ελέγχου ζωικών τροφίμων

Σύμφωνα με την Εθνική Νομοθεσία το πλείστο των διατάξεων που διέπει τους παραπάνω ελέγχους είναι Κοινοτικές και κυρίως οδηγίες του Συμβουλίου, οι οποίες έχουν ενσωματωθεί στο Εθνικό Δίκαιο υπό μορφή Προεδρικών Διαταγμάτων ή αποφάσεις της Επιτροπής οι οποίες ισχύουν αυτούσιες.

2.2.3 Υπηρεσίες:

α) Η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής απαρτίζεται απο:

- την Διεύθυνση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας με τα εξής τμήματα:
- Τμήμα Κρέατος, πουλερικών, Κρεατοσκευασμάτων,
- Τμήμα Γάλακτος, Προϊόντων γάλακτος, Αυγών, Μελιού,
- Τμήμα Αλιευμάτων και Προϊόντων τους,
- Τμήμα εγκαταστάσεων επεξεργασίας και μεταποίησης.

β) 52 Τμήματα Ελέγχου Τροφίμων ή Τμήματα Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας σε περιφερειακό επίπεδο τα οποία υπάγονται ένα σε κάθε Διεύθυνση Κτηνιατρικής των 52 Νομών της χώρας.

γ) 12 Συνοριακοί Σταθμοί Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου, στα σημεία εισόδου και εξόδου τροφίμων, της χώρας.

δ) 2 Κτηνιατρικά Ινστιτούτα Υγιεινής και Τεχνολογίας Τροφίμων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, με εργαστήρια Μικροβιολογίας, Τοξικολογίας, Βιοχημείας και Ιστολογίας.

ε) 15 Περιφερειακά Κτηνιατρικά Εργαστήρια σε ισάριθμες πόλεις της χώρας με τμήματα Υγειονομικού και Τεχνολογικού Ελέγχου Τροφίμων.

στ) Σχολές εκπαίδευσης επαγγελματιών τροφίμων και μελέτης - έρευνας του ποιοτικού ελέγχου και της τεχνολογίας κρέατος στην Αθήνα και την Θεσσαλονίκη

2.2.4 Στελέχωση.

Περισσότερο από το 1/3 των 1000 περίπου κτηνιάτρων, που υπηρετούν στο Υπουργείο Γεωργίας ασχολούνται με τον έλεγχο τροφίμων ζωικής προέλευσης σε επίπεδο μακροσκοπικό και εργαστηριακό.

Στα 2 Κτηνιατρικά Ινστιτούτα και στα 15 Περιφερειακά Κτηνιατρικά Εργαστήρια υπηρετούν συνολικά 38 κτηνίατροι και 20 παρασκευαστές βοηθοί εργαστηρίων

Επίσης 800 περίπου κτηνίατροι, οι οποίοι στελεχώνουν τα 350 Αγροτικά Κτηνιατρεία που είναι κατανεμημένα σε όλη τη χώρα. Μεταξύ των άλλων καθηκόντων τους ασχολούνται και με ελέγχους τροφίμων

2.2.5. Άλλες δραστηριότητες:

Η Κεντρική Κτηνιατρική Υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας είναι ορισμένη ως η αρμόδια Κεντρική Αρχή της χώρας σε ότι αφορά τις σχέσεις μας προς την Ευρωπαϊκή ένωση στον τομέα του υγειονομικού-τεχνολογικού ελέγχου των ζωικών τροφίμων.

3. Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως (Αστυκτηνιατρικές και Αγορανομικές Υπηρεσίες).

3.1. Αρμοδιότητες:

Οι αρμοδιότητες και δραστηριότητες των Αστυκτηνιατρικών και Αγορανομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως σε θέματα ποιοτικού ελέγχου αφορούν αποκλειστικά τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης και τα παράγωγά τους. Οι αγορανομικές υπηρεσίες συνεργαζόμενες με τους Αστυκτηνιάτρους ασχολούνται με την υγιεινή και τον έλεγχο των ζωικών προϊόντων, την επισημάνσή τους με τις προβλεπόμενες ενδείξεις, την ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού και την επίβλεψη - τήρηση των εμπορικών συναλλαγών.

3.2. Ελεγχοι:

Οι έλεγχοι γίνονται στα εξής τρόφιμα ζωικής προέλευσης και στα παράγωγά τους:

- Κρέας και κρεατοσκευάσματα (κονσέρβες και αλλαντικά),
- Γάλα και Γαλακτοκομικά προϊόντα (Τυριά, βούτυρο, γιαούρτι, κρέμες, παγωτά, γλυκίσματα, επιδόρπια),
- Αλιεύματα (Ιχθείς,όστρακα, μαλάκια, μαλακόστρακα),
- Ιχθυοπαρασκευάσματα (Κονσέρβες, καπνιστά κλπ),
- Πουλερικά (κοτόπουλα, ινδιάνοι και παρασκευάσματα),

-Αυγά, βατράχια, κοχλίες, μέλι και παράγωγα,

Οι έλεγχοι είναι μακροσκοπικοί και δειγματοληπτικοί. Τα δείγματα ελέγχονται σε συναρμόδια εργαστήρια Υπουργείων, Οργανισμών, και Ερευνητικών Ινστιτούτων.

Οι Αγορανομικές Υπηρεσίες δεν διαθέτουν εργαστήρια. Επίσης δεν διαθέτουν άλλους ειδικούς επιστήμονες πλὴν των ανωτέρω Αστυκτηνιάτρων. Όταν παρίσταται ανάγκη ζητείται η συνδρομή ειδικών από άλλα Υπουργεία όπως υγειονομικών και εποπτικών υγείας του Υπουργείου Γεωργίας ή χημικών του Υπουργείου Εμπορίου.

Ο στόχος των ελέγχων είναι η προστασία της δημόσιας υγείας, η προστασία των οικονομικών συμφερόντων, η ενημέρωση του καταναλωτού και η καταπολέμηση του αθέμιτου ανταγωνισμού

3.3. Άλλες δραστηριότητες:

Η Αστυκτηνιατρική Υπηρεσία, έχει γνωστοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως αρμόδια αρχή ελέγχου για τον έλεγχο τροφίμων ζωικής προέλευσης στο επίπεδο του λιανικού εμπορίου.

3.4 Υπηρεσίες:

Στο Υπουργείο Δημοσίας τάξεως αρμόδιες για τον ποιοτικό και υγειονομικό έλεγχο των τροφίμων είναι οι εξής Διευθύνσεις:

- α) Διεύθυνση Αστυνομίας Αθηνών
- β) Αστυνομική Διεύθυνση Πειραιώς
- γ) Αστυνομική Διεύθυνση Αν. Αττικής
- δ) Αστυνομική Διεύθυνση Δυτ. Αττικής
- ε) Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης
- ζ) Αστυνομική Διεύθυνση Αχαΐας
- στ) Αστυνομική Διεύθυνση Δωδεκανήσου

Επίσης 15 Τμήματα Αγορανομίας στην υπόλοιπη Επικράτεια

3.5. Στελέχωση.

Σύμφωνα με τον Οργανισμό προβλέπονται 31 οργανικές θέσεις για την στελέχωση των υπό πάνω Διευθύνσεων.

Τα στελέχη είναι Κτηνίατροι επιστήμονες απόφοιτοι της Κτηνιατρικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου ή Πανεπιστημίων της αλλοδαπής.

Στην πράξη οι πιο πάνω υπηρεσίες λειτουργούν με 24 στελέχη αστυκτηνιάτρους εκ των οποίων οι 17 υπηρετούν στις Διευθύνσεις Αττικής, 4 στη Θεσσαλονίκη, 2 στην Αχαΐα και 1 στη Ρόδο.

5. Υπουργείο Οικονομικών.

Οι αρμοδιότητες "ελέγχου ποιότητας προϊόντων" του Υπουργείου Οικονομικών ασκούνται μέσω του Γενικού Χημείου του Κράτους..

5.1. Αρμοδιότητες:

Το Γ.Χ.Κ. είναι αρμόδιο σύμφωνα με την νομοθεσία για την:

- α) εφαρμογή των νόμων σχετικά με την ποιότητα του οινοπνεύματος, του ζύθου, οίνου, ελαίου και άλλων προϊόντων που ανατίθενται σ' αυτό.
- β) επίλυση τεχνικών ζητημάτων που αναφύονται κατά την εφαρμογή και λειτουργία φορολογικών ή άλλων νόμων του κράτους
- γ) εξέταση εισαγόμενων και εξαγόμενων εμπορευμάτων για την εφαρμογή του τελωνειακού δασμολογίου.
- δ) εξέταση τροφίμων, ποτών, νερών, χημικών ουσιών και παρασκευασμάτων βιοκτόνων, ναρκωτικών ουσιών, φαρμάκων, πρώτων υλών, βιομηχανικών προϊόντων και γενικά αντικειμένων γενικής χρήσης.

με σκοπό: τον έλεγχο ποιότητας, γνησιότητας, ανακάλυψη νοθείας, αποφυγή εξαπάτησης των πολιτών, την προστασία της δημόσιας υγείας, την συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις διμερών και διεθνών συμβάσεων κλπ.

ε) εξέταση γεωργικών ή βιομηχανικών προϊόντων για τον καθορισμό της σύστασής τους για διάφορους λόγους,

στ) έλεγχος των χημικών λιπασμάτων και λοιπών χρησίων για την γεωργία και την κτηνοτροφία ειδών,

ζ) εξέταση των μεταλλευμάτων, πετρωμάτων, κλπ

η) ανάλυση δειγμάτων που αποστέλλονται σ' αυτό από διάφορες αρχές του Κράτους,

θ) εποπτεία, έλεγχος, και επιθεώρηση επιχειρήσεων παραγωγής τροφίμων, ποτών, νερών, χημικών ουσιών, βιομηχανικών προϊόντων και άλλων αντικειμένων γενικής χρήσης, για διαπίστωση συμμόρφωσης προς τις κείμενες διατάξεις,

ι) διαπίστωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος,

ια) συλλογή και επεξεργασία πληροφοριών και η κατάρτιση μητρώων σχετικά με τα αντικείμενα της αρμοδιότητάς του,

ιβ) συμμετοχή σε διεθνείς ή εθνικούς οργανισμούς και η συνεργασία μ' αυτούς,

ιγ) διοργάνωση και συμμετοχή σε σεμινάρια, ημερίδες και γενικά σε επιστημονικές συναντήσεις,

Η κεντρική υπηρεσία ειδικότερα έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) Καθοδηγεί τις Περιφερειακές για την εφαρμογή των διαδικασιών ελέγχου.

β) Προγραμματίζει την επιθεώρηση.

γ) Συγκεντρώνει και επεξεργάζεται Στατιστικά στοιχεία.

δ) Φροντίζει για την τυποποίηση των μεθόδων ελέγχου, της δειγματοληψίας και επιθεώρησης.

ε) Έχει την ευθύνη της εναρμόνισης της Κοινοτικής Νομοθεσίας προς την Εθνική και της καθοδήγησης των Περιφερειακών Υπηρεσιών για την εφαρμογή τους.

στ) Συνεργάζεται με την Κοινότητα και με άλλους φορείς για σύνταξη προδιαγραφών, τυποποίηση μεθόδων κλπ.

ζ) Καθορίζει την πολιτική της υπηρεσίας.

5.2. Ελεγχος:

το Γ.Χ.Κ. ασκεί ελέγχους στις παρακάτω κατηγορίες προϊόντων:

5.2.1. Τρόφιμα και Ποτά.

Οι έλεγχοι (φυσικοχημικοί) ασκούνται στα εισαγόμενα και εξαγόμενα προϊόντα και έχουν στόχο την υποστήριξη των τελωνειακών αρχών για την δασμολογική κατάταξη των εμπορευμάτων. Στην Εσωτερική αγορά για τα κυκλοφορούντα ή αποθηκευμένα μεταποιημένα τρόφιμα με σκοπό την προστασία της δημόσιας υγείας. Επίσης το ΓΧΚ διενεργεί επιθεωρήσεις σε χώρους παραγωγής- διακίνησης τροφίμων αποκλειστικά ή σε συνεργασία με άλλες αρχές (Αγορανομία, Υπ. Ανάπτυξης, Υπ. Γεωργίας, Υπ. Υγείας).

5.2.2. Χημικές ουσίες και Παρασκευάσματα.

Όπως και στα τρόφιμα ασκούνται έλεγχοι κυρίως μακροσκοπικοί στα εισαγόμενα και εξαγόμενα για τη υποστήριξη των τελωνειακών Αρχών για την Δασμολογική κατάταξή τους καθώς και για τη συμμόρφωσή τους προς την Κοινοτική Νομοθεσία. Στην εσωτερική αγορά γίνονται επιθεωρήσεις και έλεγχοι μακροσκοπικοί και δειγματοληπτικοί για την διαπίστωση της εφαρμογής της νομοθεσίας με στόχο την προστασία του ανθρώπου και του περιβάλλοντος. Επίσης διενεργούνται επιθεωρήσεις και δειγματοληψίες σε χώρους παρασκευής και διακίνησης χημικών ουσιών για την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας.

5.2.3. Περιβάλλον.

Γίνονται έλεγχοι μακροσκοπικοί, δειγματοληψίες και εργαστηριακές αναλύσεις δειγμάτων επιφανειακών νερών, αποβλήτων, εδάφους, κλπ με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος.

5.2.4. Βιομηχανικά προϊόντα.

Πρώτες ύλες βιομηχανίας. Ομοίως γίνονται φυσικοχημικοί έλεγχοι για τις εισαγωγές - εξαγωγές για την δασμολογική κατάταξη και ορθή φορολογική μεταχείριση των προϊόντων και στην εσωτερική αγορά με στόχο την εξακρίβωση της συμμόρφωσης προς τις ισχύουσες διατάξεις, τη προστασία των καταναλωτών, και την καταστολή απατών. Επιθεωρήσεις σχετικές διενεργούνται στις βιομηχανίες απορρυπαντικών για την έκδοση άδειας λειτουργίας και στη συνέχεια για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς την νομοθεσία.

5.2.5. Ναρκωτικά.

Γίνονται φυσικοχημικοί έλεγχοι κατά την εισαγωγή και στην εσωτερική αγορά επί δειγμάτων που προσκομίζουν άλλες αρχές.

5.3. Άλλες δραστηριότητες του Γ.Χ.Κ.

Το Γ.Χ.Κ. υποστηρίζει εργαστηριακά άλλες υπηρεσίες και φορείς του Δημοσίου και παρέχει υπηρεσίες σε τρίτους όπως τον Ελληνικό Οργανισμό Γάλακτος, ή σε ιδιώτες με αποζημίωση.

Επίσης συμβάλλει στην εφαρμοσμένη Έρευνα και Ανάπτυξη, καθώς τα εργαστήριά του, μόνα τους ή σε συνεργασία με πανεπιστημιακά ή άλλα ερευνητικά ιδρύματα εκτελούν εφαρμοσμένο ερευνητικό έργο.

Το Γ.Χ.Κ. είναι ορισμένη αρμόδια αρχή για την Ελλάδα για ανταλλαγή πληροφοριών με την Κοινότητα για την ασφάλεια των τροφίμων, την αποστολή στοιχείων που αφορούν ελέγχους στα τρόφιμα, την επιστημονική και διοικητική συνεργασία κρατών μελών της Επιτροπής σε θέματα τροφίμων, κλπ.

Στο Γ.Χ.Κ. λειτουργεί το Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο το οποίο: λαμβάνει αποφάσεις σε προβλεπόμενες από το νόμο περιπτώσεις, ασχολείται με την επεξεργασία σχεδίων νόμων, γνωμοδοτεί προς τις αρμόδιες αρχές, καθορίζει όρους που πρέπει να πληρούν διάφορα προϊόντα που ελέγχονται από το Γ.Χ.Κ., εναρμονίζει την ελληνική Νομοθεσία με την Ε.Ε. κλπ.

5.4. Υπηρεσίες.

Το Γ.Χ.Κ. αποτελείται από την Κεντρική και τις Περιφερειακές Υπηρεσίες.

Στην Κεντρική Υπηρεσία υπάγονται οι παρακάτω 8 Διευθύνσεις (17 Τμήματα):

- α) Προσωπικού
- β) Περιβάλλοντος
- γ) Τροφίμων
- δ) Πετροχημικών
- ε) Πρώτων Υλών
- στ) Φορολογίας οиноπνεύματος
- ζ) Φοροτεχνική
- η) Χημικοτεχνική Δασμολογίου

Στην Κεντρική Υπηρεσία λειτουργεί επίσης και το Α.Χ.Σ. (Ανώτατο Χημικό Συμβούλιο) σαν Αυτοτελές Γραφείο.

Οι Περιφερειακές Υπηρεσίες του Γ.Χ.Κ. σε νομαρχιακό επίπεδο είναι 58 και καλούνται Χημικές Υπηρεσίες, εκ των οποίων οι 41 είναι οργανωμένες σε επίπεδο διεύθυνσης, οι 13 λειτουργούν σαν τμήματα και οι 4 σαν αυτοτελή γραφεία.

5.5. Στελέχωση.

Προβλέπονται 734 υπάλληλοι αλλά υπηρετούν 531. (οι 360 είναι χημικοί και χημικοί μηχανικοί, επιπλέον υπάρχουν φαρμακοποιοί, τεχνολόγοι, και βοηθοί χημικών)

Από τους 531 οι 394 είναι Τεχνικοί και οι 137 Διοικητικοί

Απο τους 360 Χημικούς οι 52 υπηρετούν στις Κεντρικές Υπηρεσίες.

Το 1981 υπηρετούσαν 875 υπάλληλοι και το 1986 667.

7. Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας

- Στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας με τα θέματα ελέγχου ποιότητας χώρων παραγωγής, αποθήκευσης των τροφίμων και το περιβάλλον ασχολούνται οι εξής διευθύνσεις:

7.1. Διεύθυνση Υγειονομικής Προστασίας Περιβάλλοντος, τμήμα ελέγχου ρύπανσης περιβάλλοντος, τμήμα ύδρευσης και αποχέτευσης, τμήμα υγιεινής οικισμών.

7.2. Διεύθυνση Προστασίας και Προαγωγής Υγείας, τμήμα υγιεινής της διατροφής.

Το τμήμα αυτό έχει ως αρμοδιότητες τη διαφώτιση του πληθυσμού, την εκπαίδευση, τον προγραμματισμό, οργάνωση και λειτουργία των τμημάτων διατροφής των νοσοκομείων και την υιοθέτηση και υλοποίηση οδηγιών της ΕΟΚ και της ΠΟΥ που αναφέρονται σε θέματα διατροφής.

Παράλληλα στο Υπουργείο Υγείας υπάγονται 2 αποκεντρωμένες κεντρικές υπηρεσίες που σχετίζονται με τον έλεγχο των τροφίμων, η Υγειονομική Σχολή Αθηνών και το Κεντρικό Εργαστήριο Δημόσιας Υγείας (ΚΕΔΥ), και σε περιφερειακό επίπεδο λειτουργεί το Μικροβιολογικό Εργαστήριο Δημόσιας Υγείας (Θεσσαλία).

Στους σκοπούς της Υγειονομικής Σχολής Αθηνών περιλαμβάνεται η διενέργεια υγειονομικού, χημικού, μικροβιολογικού ή βιολογικού ελέγχου τροφίμων, ποτών, χημικών και βιολογικών προϊόντων.

Το Κεντρικό Εργαστήριο Δημόσιας Υγείας στον τομέα των τροφίμων έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: την εκτέλεση προληπτικού ή κατασταλτικού ελέγχου με τις ενδεικνυόμενες μικροβιολογικές, βιολογικές ή ανοσολογικές εξετάσεις σε τρόφιμα, επιδεσμικό υλικό, χειρουργικά ράμματα, βιολογικά προϊόντα, αντιβιοτικά και φαρμακευτικά σκευάσματα, και την άσκηση προληπτικού και κατασταλτικού υγειονομικού ελέγχου στο πόσιμο νερό, αναψυκτικά, γάλατα, τρόφιμα, είδη εστίασεως κλπ.

Το Περιφερειακό Μικροβιολογικό Εργαστήριο Δημόσιας Υγείας εξετάζει τα νερά που χρησιμοποιούν για ύδρευση και λοιπές λειτουργικές ανάγκες τους οι βιομηχανίες και βιοτεχνίες της περιοχής Θεσσαλίας και τα νερά όλων των συστημάτων ύδρευσης και πηγών Δήμων και Κοινοτήτων.

Τέλος στα πλαίσια του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας λειτουργεί Επιτροπή Τροφίμων, η οποία έχει ως αντικείμενο τον έλεγχο και τη μελέτη από πλευράς επιδράσεων στην υγεία του ανθρώπου των ειδών διατροφής που προορίζονται για ειδική διατροφή και δεν έχουν προφυλακτικές ή θεραπευτικές ενδείξεις.

Ο υγειονομικός έλεγχος και η αστυιατρική επιθεώρηση γίνεται από τους επόπτες δημόσιας υγείας. Σε δήμους και κοινότητες που βρίσκονται έξω από τις έδρες των Διευθύνσεων ή Τμημάτων Υγιεινής των Νομαρχιών ο υγειονομικός έλεγχος γίνεται από υγειονομολόγους γιατρούς και γιατρούς των αγροτικών ιατρείων και υγειονομικών σταθμών. Σε περιοχές που δεν

υπάρχουν αγροτικά κτηνιατρεία οι αγροτικοί γιατροί κάνουν και κρεοσκοπικό έλεγχο. Οι προβλεπόμενες θέσεις για επόπτες υγείας ανέρχονται σε 627 και για υγειονομολόγους γιατρούς σε 100 περίπου.

7.3. Διεύθυνση Δημόσιας Υγιεινής, τμήμα αστυιατρικής επιθεώρησης και υγειονομικού ελέγχου.

Στις αρμοδιότητες του τμήματος αυτού ανήκουν:

- α) Η μελέτη και ο καθορισμός των υγειονομικών όρων ίδρυσης και λειτουργίας βιομηχανιών, βιοτεχνιών και καταστημάτων πώλησης τροφίμων και ποτών, σταυλισμού ζώων, επιχειρήσεων επεξεργασίας ζωικών προϊόντων, αποθηκών δερμάτων και κάθε επιχείρησης που η λειτουργία της μπορεί να συνεπάγεται κίνδυνο για τη δημόσια υγεία.
- β) Η μελέτη και ο καθορισμός μέτρων και σχεδίων υγειονομικού ελέγχου των εγκαταστάσεων των επιχειρήσεων που ασχολούνται με τρόφιμα και ποτά, των χώρων και μέσων παρασκευής, συσκευασίας, διακίνησης και διάθεσης των τροφίμων και ποτών, καθώς και ο καθορισμός των όρων έκδοσης βιβλιαρίων υγείας αυτών που ασχολούνται στις επιχειρήσεις ή στα καταστήματα εξυπηρέτησης του κοινού.
- γ) Ο καθορισμός σταθεροτύπων για τα κάθε φύσης τρόφιμα και ποτά συμπεριλαμβανομένων και των μεταλλικών υδάτων.
- δ) Η προπαρασκευή και η αντιμετώπιση θεμάτων που απορρέου από τη συμμετοχή της Ελλάδας στην Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, στο Συμβούλιο της Ευρώπης και σε άλλους Διεθνείς Οργανισμούς που σχετίζονται με τη δημόσια υγεία.